

Василь Вербіцький

У своєму житті кожен із нас має покликання, кожному з нас Бог дав якісь таланти. Ми є покликані їх зреалізувати і примножити. Наше життя – це мандрівка, подорож, в якій Господь хоче бути нашим провідником. Саме тому Він дав нам Святе Письмо, Книгу, яку можна назвати путівником християнина в дорозі до Божого Царства. Читаючи її, ми вчимось відчитувати Боже Слово. Розуміти, що Господь хоче сказати нам, даючи можливість зустрічей із різними людьми і у різних обставинах нашого життя. Святе Письмо – це перший крок, це ніби запрошення до призадуми, це стимул до глибшого і живучішого осмислення тієї дійсності, в яку ми занурені.

Читання Святого Письма не має полягати лиш в теоретичному його вивченні, але в живій зустрічі з Божим Словом, яке кличе нас до поступу у християнському житті. Святе Письмо запрошує нас до паломництва, до зустрічі з Богом.

Так, Церква, відчитуючи Святе Письмо, свідчить нам про Боже Об'явлення. Щороку відбуваються прощі, паломництва до святих місць, до мощів святих людей.

Це є віддзеркалення юдейського Закону, згідно з яким були свята, що передбачали паломництво, як-от: Опрісноків (Пасха), Жнив первоплоду (П'ятидесятниця) і Збору врожаю (Суккот) – вони святкувалися «перед Господом Богом» (Вих. 23:14-19). Саме ці празники послужили прикладом паломництва до святині в Сіло, де був Ковчег, потім, в епоху Соломона, до храму в Єрусалимі.

В Євангелії ми знаходимо згадку про паломництво Ісуса, Марії та Йосифа до Єрусалимської Святині. «Батьки його ходили щороку в Єрусалим на Свято Пасхи» (Лук. 3:41). Аналізуючи історію християнського розвитку, з VI ст. стають поширеними паломництва у святі місця Палестини й Риму. Згодом по всьому християнському світі з'явилися місцеві паломництва. Найвищу цінність мало паломництво у Святу Землю, навіть коли Єрусалим перебував у руках мусульман в 638 – 1099 рр., а також після Хрестових походів, починаючи з 1244 р. Із XI ст., як на Заході, так і на Сході метою паломництва стають численні святині, присвячені Богородиці. У XVI ст. реформа протестантства скасувала паломництво як «фальшиве благочестя».

У наш час і далі здійснюються паломництва, прощі. Сьогодні в нашому бурхливому світі, який зробив великі технічні відкриття, людина може за кілька годин подолати сотні кілометрів. Та все ж є моменти, коли ми хочемо зупинитись. Зупинитись від щоденного, бурхливого, емоційного життя. Кожен із нас займається якоюсь діяльністю: хтось працює на роботі, хтось навчається. Мішель Кауст у своїй книжці «Шлях до успіху» говорить: «Якщо хочеш уловити те, що є найглибше й найінтимніше в тобі, треба, щоб ти вмів зупинитись». Зупинка полягає в тому, щоб ми могли знайти час для Бога. Почули, що Господь хоче нам сказати, куди він нас запрошує. У Старому Завіті читаємо: «Я – Господь, і іншого немає. Немає бога, крім мене. Я підперезую тебе, хоч ти мене й не знаєш» (Іс. 45:5). Ми відчуваємо постійну Божу опіку. Бог кличе нас до себе: «Прикликав

тебе твоїм ім'ям, ти – мій!» (Іс. 43:1). Господь кличе нас до себе, тому Церква запрошує всіх прийти і поклонитись Христові так, як свого часу прийшли пастухи поклонитись новонародженому Ісусові, вшанувати і прославити Його (Лук. 2: 8-20). Коли Ісуса спокушав диявол, той відкрік: «Господу, Богу твоєму, поклонишся і Йому єдиному будеш служити» (Мт. 4:10). Поклонятися походить від давньоєврейського «побоюватися». Це означає, що людина збагнула велич Бога, мова йде не про страх, а пошану.

Якраз особливим виявом пошани є проща, основним елементом якої є молитва і піст. Саме за допомогою молитви і посту ми можемо відповісти Богові, це способи подяки Йому. Так, Ісус, дізнавшись про смерть Лазаря, вирушив в дорогу, щоб оздоровити його. Після воскресіння Лазаря він сказав: «Отче, тобі подяку складаю, що вислухав єси мене» (Йо. 11:41).

Кожен із нас, вирушаючи в дорогу на зустріч з Господом, на зустріч преображення свого життя, має нагоду навчитись дякувати Богові. Якраз піст під час подорожі є можливістю підготуватись нам до зустрічі з Христом. Через піст ми очищаємось від пожадливості цього світу. Піст – це своєрідна аскеза від світу спокус. Аскеза – це боротьба проти бунтівної природи, яка силкується самотужки досягти того, що дається лише в особистісному єднанні і спілкуванні з Богом. Піст як зречення є радше свідченням нашої приналежності Богові, а не світу, усвідомленням того, що ми належимо собі, а не своїм пристрастям, потребам і бажанням. Піст тут може збагатити нас духовною силою, бути тим засобом, завдяки якому ми можемо зростати в чеснотливому житті і у Бозі. Так Ісус поступав для того, щоб підготуватись до виконання своєї місії. Він погодився, щоб учні постили після його смерті (Мр. 2:18-20). У часі подорожі ми можемо пильно перебувати у молитві, як говориться в Діянні апостолів: «самі ж ми будемо пильно перебувати у молитві і служінні слова» (Ді. 6:4). Завдяки молитві ми уподібнюємося до Христа, Котрий часто молився, про що говорять чотири євангелисти. Молитва стає безпосередньою розмовою з Богом. Наша молитва під час прощі це не лише вервечка чи чотки. Часом, це перебування у тиші, прислуховування до Голосу Божого.

Преподобний Антоній Великий розповідав одну історію. Якось брат, котрому бракувало ревности у молитві, прийшов до св. Антонія, прохаючи його про молитву. Великий старець відказав: «Ані я, ані Господь не зглянеться над тобою, якщо ти сам не піклуватимешся про себе й не молитимешся Богові».

Ці два аспекти є визначальними і основними. Вони під час паломництва наповнюють наше серце теплом Божої любові. Тому не раз після нелегкої дороги для нашого тіла, дух наш співає пісні прослави Ісусу, Богородиці. Тоді линуть пісні подяки і любові.

Апостол Павло в посланні до Тимотея закликає: «Я хочу, отже, щоб мужі молилися на всякому місці, зводивши до неба чисті руки, без гніву й суперечки» (1 Тит. 2:8).

Ісаак Сирін каже так: «Коли ти станеш на шлях праведності, ти досягнеш свободи в усьому». Так, кожен з нас, вирушаючи на прощу, вибираючи у своєму житті Ісуса Христа стає вільним від тягарів наших гріхів, спокус. Кожне наше паломництво до святині йде в парі зі Святим Духом, Який дарує нам дороговкази щасливого життя, радість не миттєву. У цьому людина пересвідчується, вирушаючи на зустріч з Христом, вирушаючи на прощу. Стати свідомством слів св. Отців, які говорять: «людина є царем, бо має владу над власними пристрастями, священиком, бо здатна приборкати власне тіло, пророком, бо їй відкриті великі тайни».

1. Грюн Ансельм. Шлях до свободи. Львів 2005.

2. Євдокимов Павло. Незбагненна Божа любов. Київ 2004.
3. Кауст Мішель. Шлях до успіху. Львів 1994.
4. Святе Письмо Старого та Нового Завіту. Рим 1990.
5. Християнське життя за «Добротолюбіє». Львів 2004.
6. Яннарас Христос. Свобода Етосу. Київ 2005.
7. Святе Письмо в Європейській культурі. Біблійний словник. Київ 2004.

В. Вербіцький. Проща – дорога радості // СЛОВО №1 (31) (2007) с. 4-5